

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Enerji, 21. yüzyıl toplumlarında yalnızca bir altyapı hizmeti değil; eğitim, sağlık, gıda güvenliği, barınma ve yaşam kalitesine doğrudan etki eden temel bir insan hakkıdır. Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesi ile 56. maddesinde düzenlenen sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı, yurttaşların yaşamlarını sürdürebilmesi için kamu hizmetlerine adil ve kesintisiz biçimde erişimini zorunlu kılmaktadır.

Hakkâri'nin Yüksekova ilçesine bağlı Cumhuriyet Mahallesi başta olmak üzere, birçok mahalle ve kırsal yerleşimden gelen yüksek tutarlı elektrik faturalarıyla ilgili şikayetler, yurttaşların temel yaşam hakkını tehdit eder boyuta ulaşmıştır. Mesken aboneliklerine gelen 7.000 TL ile 9.000 TL arasında değişen fatura bedelleri, bölge halkının ekonomik gerçekleriyle örtüşmemektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, hane başına düşen ortalama gelir dikkate alındığında, bu düzeydeki faturaların ödenebilirliği mümkün değildir.

Üstelik bu yüksek fatura bedelleri, aynı kullanım alışkanlıklarına sahip diğer illerdeki yurttaşların ortalama 1.500 – 2.500 TL bandında fatura ödedikleri dikkate alındığında, açık biçimde bölgesel bir adaletsizliğe ve potansiyel keyfi uygulamalara işaret etmektedir.

Bu bağlamda, bölgedeki dağıtım şirketi olan VEDAŞ (Vangölü Elektrik Dağıtım A.Ş.)'nin sayaç okuma yöntemleri, faturalandırma sistematigi, kayıp-kaçak oranları, tüketim analizleri ve tarife yapısı derinlemesine incelenmelidir. Ayrıca, şirketin bölgedeki performansı ile Bakanlığın ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)'nın denetim raporları kamuoyuna şeffaf biçimde sunulmalıdır.

Bu sorun yalnızca teknik bir arıza ya da münferit bir faturalandırma hatası değil, yapısal ve süreklilik arz eden bir mağduriyet durumudur. Bölgedeki birçok hanede elektrikli soba, çamaşır makinesi, buzdolabı gibi temel cihazların dışında herhangi bir yoğun elektrik tüketimine neden olacak sistem bulunmamasına rağmen bu kadar yüksek faturaların gelmesi; yurttaşlar nezdinde, ölçüm sistemlerinin güvenilirliğine olan inancı sarsmaktadır.

Ayrıca bölgede yaygın olan enerji yoksulluğu, çocukların eğitim hakkını, kadınların ev içi üretim faaliyetlerini, yaşlıların ve hastaların yaşam koşullarını doğrudan olumsuz etkilemektedir. Anayasa'da güvence altına alınan sosyal devlet ilkesi gereği, devletin

yükümlülüğü yalnızca dağıtım özelleştirilmiş bu hizmetin denetimini yapmak değil; aynı zamanda yurttaşın korunmasını da sağlamaktır.

Elektrik faturalarına ilişkin bu tür anormal sapmaların bulunduğu yerleşim yerlerinde, dağıtım şirketlerinin faaliyetleri bağımsız teknik heyetlerce incelenmeli; yurttaşlara yansıyan mağduriyetler geriye dönük hesaplamalarla giderilmelidir. Aynı zamanda EPDK nezdinde, bu tarz kronikleşmiş şikayetlerin yaşandığı bölgeler için özel bir izleme ve çözüm mekanizması geliştirilmesi gereklidir.

Bugün Hakkâri’de yaşanan bu sorun, çözülmediği takdirde ülkenin başka yerlerinde de benzer şekilde kamu hizmetlerinde güven bunalımına yol açacaktır. Bu sebeple, Bakanlığınızın konuya yönelik somut adımlar atması; kamu hizmetinde adalet, denetim ve eşitlik ilkelerinin tesis edilmesi bakımından elzemdir.

Bu bağlamda;

1. 2023-2024 yılları arasında Hakkâri ili genelinde ve Yüksekova ilçesinde mesken tipi aboneliklere kesilen aylık ortalama elektrik faturası tutarı ile tüketim miktarı (kWh) nedir? Bu veriler Türkiye ortalamasıyla kıyaslandığında nasıl bir tablo ortaya çıkmaktadır?
2. Yüksekova ilçesine bağlı Cumhuriyet Mahallesi ve çevre mahallelerde, özellikle son 12 ay içinde 7.000 TL ile 9.000 TL arasında değişen fatura bedelleri gelen mesken sayısı kaçtır? Bu tüketimlerin teknik olarak olağan olup olmadığına ilişkin Bakanlığınızca yapılmış herhangi bir inceleme var mıdır?
3. Bahsi geçen mahallelerde yaşayan yurttaşlara ait yüksek faturaların incelenmesi sonucunda, ölçüm hatası, sayaç arızası, okuma hatası, faturalama sistemlerinde yazılımsal sorun, tarife sapması gibi teknik sorunlara rastlanmış mıdır?
4. VEDAŞ tarafından kullanılan sayaçlar ve ölçüm sistemleri, hangi marka/modeldir ve hangi standartlara göre kalibrasyonları yapılmaktadır? Bu sistemler en son ne zaman bağımsız teknik kurumlarca denetlenmiştir?
5. Hakkâri ili ve Yüksekova ilçesinde, kayıp-kaçak bedeli, sayaç okuma bedeli, iletim ve dağıtım bedelleri gibi ek ücretlerin fatura tutarına etkisi ne kadardır? Bu oranlar ülke genelindeki diğer bölgelerle kıyaslandığında ne ölçüde farklılık göstermektedir?
6. Son iki yıl içinde Bakanlığınıza ve/veya EPDK'ya, Hakkâri ili ve ilçeleri özelinde “yüksek fatura şikâyeti” başlığıyla kaç yurttaş başvuruda bulunmuştur? Bu başvuruların kaç işleme alınmış, kaçına geri ödeme ya da fatura iptali yönünde karar verilmiştir?
7. Elektrik dağıtım hizmetlerinden sorumlu olan VEDAŞ'ın Hakkâri bölgesindeki faaliyetlerine ilişkin denetim raporları 2023 ve 2024 yıllarında hazırlanmış mıdır? Bu raporların kamuya açık hale getirilmesi yönünde Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?
8. VEDAŞ'ın bölgesel fiyatlandırma politikaları ile Türkiye geneli arasında tarife adaletsizliği oluştuğuna ilişkin iddialar hakkında Bakanlığınızın yürüttüğü veya planladığı herhangi bir bağımsız inceleme, yerinde denetim veya soruşturma süreci var mıdır?

9. Hakkâri gibi coğrafi ve iklimsel zorluklara sahip illerde, özellikle dar gelirli yurttaşların kış aylarında temel ısınma ve enerji ihtiyacını karşılayabilmesi için, kademeli tarife, enerji desteği, sosyal yardım entegrasyonu gibi uygulamalar hayata geçirilecek midir?
10. Elektrik faturalarının adaletsiz biçimde yüksek gelmesi nedeniyle yurttaşların anayasal düzeydeki enerjiye erişim, barınma, sağlıklı yaşam ve mülkiyet haklarının ihlal edildiği yönündeki iddialar Bakanlığınızca nasıl değerlendirilmektedir?
11. Elektrik dağıtım şirketlerinin yurttaşlardan gelen yüksek fatura şikayetlerine karşı makul sürede, şeffaf ve çözüm odaklı bir geri dönüş mekanizması kurmaları Bakanlık tarafından zorunlu tutulmakta mıdır? VEDAŞ'ın bu yöndeki uygulamaları nelerdir?
12. Hakkâri ilimizde enerji yoksulluğu yaşayan hanelerin oranı hakkında Bakanlığınızın elinde istatistiksel veri mevcut mudur? Mevcutsa bu oran Türkiye geneliyle kıyaslandığında nasıl bir duruma işaret etmektedir?
13. Yüksek faturaların yaygınlaştığı bölgelerde tüketicinin lehine olacak şekilde geriye dönük fatura iptali, mahsuplaşma ya da indirim uygulanması gibi bir düzenleme yapılması gündeminizde midir?